

Foto: Sgt Anna Norén/Försvarsmakten/Combat Camera

Det här kapitlet ger övergripande kunskap om svensk säkerhetspolitik. För mer fakta och material samt uppgifter till eleverna, besök webbplatsen www.sakerhetspolitik.se. Säkerhetspolitik.se vänder sig i första hand till gymnasieelever, men kan även användas i undervisningen på högskolan.

Kunskapsmål

Efter att ha gått igenom kapitlet bör eleverna:

- förstå begreppet säkerhetspolitik och kunna ge exempel på vilka områden det kan inbegripa för Sveriges del,
- känna till några aktuella hotbilder i Sverige och världen samt kunna ge exempel på vilka konsekvenser de kan få för samhället och individen om hoten blir verkliga,
- kunna ge exempel på internationella organisationer för fred, säkerhet och konflikt-hantering som Sverige ingår i,
- kunna förklara innebörden av krigets lagar/folkrätten i väpnade konflikter.

Har du koll? Säkerhetspolitik

Vad är säkerhetspolitik? – diskutera i klassen

Terrorism, klimatförändringar, konflikter och krig, naturkatastrofer, kärnkraftsolyckor, internationell organiserad brottslighet och finansiella kriser är exempel på hotbilder i vår omvärld.

Målen för svensk säkerhetspolitik är att vi ska bevara fred och självständighet för vårt land, bidra till stabilitet och säkerhet i vårt närområde, samt stärka internationell fred och säkerhet. Sverige deltar även i olika internationella samarbetsorgan med uppgift att stärka fred och säkerhet på olika sätt.

Förslag på frågor att diskutera och arbeta med:

- Vad är säkerhetspolitik?
- Vilka hotbilder finns i vår omvärld?
- Vilka hotbilder finns mot Sverige?
- Hur påverkar olika hot den enskilda individen/samhället i stort?
- Hur påverkas Sverige av händelser som sker i vår omvärld, exempelvis terrorism, krig och naturkatastrofer? Finns det händelser som berör oss mer än andra?
- På vilket sätt är Sverige med i ett europeiskt/nordiskt samarbete för fred och säkerhet?

Internationella samarbetsorgan – gruppuppgifter

Dela upp eleverna i grupper med uppgift att ta reda på fakta kring olika internationella organisationer som arbetar inom det säkerhetspolitiska området. Ex. FN, EU, OSSE (Organization for Security and Co-operation in Europe) och Nato.

Förslag på frågeställningar:

- Vad var orsaken till att organisationen bildades?
- Vad är organisationens främsta mål och syfte?
- Vad är Sveriges nuvarande inställning till organisationen?

Låt grupperna redovisa för varandra.

Fakta finns exempelvis på:

www.sakerhetspolitik.se

www.nato.int

www.osce.org

www.un.org

www.sfn.se (Svenska FN-förbundet)

www.eu-upplysningen.se

www.ui.se (Utrikespolitiska institutet)

Folkrätt – diskutera i klassen

Förslag på diskussionsfrågor:

- På vilket sätt påverkas män och kvinnor olika av krig och konflikter?
- Vad innebär begreppet "folkrätt"?
- Varför finns det regler för hur krig ska föras?
- Vad är tillåtet/inte tillåtet i krig?

Terrorism – diskutera i klassen

Förslag på diskussionsfrågor:

- Hur kan man förstå begreppet terrorism?
- Varför "blir" någon terrorist?
- Ge exempel på terrorism/några större terrorattacker och diskutera motivet bakom.
- Varför är det svårt för ett samhälle att skydda sig mot terrorism?

Terrorism – exempel på terrorattacker – diskussionsunderlag

Nedanstående skildringar av verkliga händelser kan användas som utgångspunkt för diskussioner kopplat till terrorism och dess konsekvenser. Skildringarna finns även som elevmaterial (elevblad 1 och 2).

11 september-attackerna 2001

11 september-attackerna var en serie terroristattacker utförda mot USA den 11 september 2001. Sammanlagt 19 personer med kopplingar till terrornätverket al-Qaida och dess grundare Usama bin Ladin låg bakom attentaten. Terroristerna kapade fyra amerikanska passagerarflygplan; två av dem flögs in i World Trade Centers tvillingtorn på Manhattan i New York, det tredje flögs in i det amerikanska försvarshögkvarteret Pentagon och det fjärde kraschade på ett fältet i Pennsylvania. Totalt dödades cirka 3 000 människor i attackerna.

11 september-attackerna är den hittills största terrorattacken mot ett västland och ses som en av de mest betydelsefulla händelserna hittills under 2000-talet vad gäller ekonomiska, sociala, politiska, kulturella och militära konsekvenser för USA och för stora delar av världen.

Terroristattackerna i Madrid 2004

I den spanska huvudstaden Madrid, inträffade den 11 mars 2004, det största terroristattentatet i landets historia. Tio bomber exploderar ombord på fyra separata pendeltåg på bara några minuter mitt under rusningstrafik. Tågen transporterade tusentals arbetare och studenter.

Madrids sjukhus aktiverade sina katastrofplaner och tog emot över 900 skadade under loppet av ett par timmar. 191 personer dödades och 1 500 skadades. Terroristattackerna hade kopplingar till islamistiska extremister och kanske även till al-Qaida.

Bombdåden i London 2005

Den 7 juli 2005 inträffade en serie bombattentat mot Londons kollektivtrafik. Strax före klockan nio på morgonen detonerade sprängladdningar ombord på tre tåg i Londons tunnelbana och en halvtimme senare sprängdes en dubbeldäckare i centrala London. Attentaten inträffade mitt under det pågående G8-mötet i Gleneagles, Skottland, och ett dygn efter det att London hade utsetts till värd för de Olympiska sommarspelen 2012. Dåden anses vara en hämndaktion för den USA-ledda ockupationen av Irak där även Storbritannien deltog. 56 personer (inklusive de fyra självmordsbombarna) dödades och omkring 700 skadades i attentaten.

Självordsbombaren i Stockholm 2010

Mitt under julhandeln i Stockholm i december, försökte en man utföra en serie bombattentat i de centrala delarna av staden. Utrustad med tekniskt avancerade bomber planerade han att slå till mot olika platser där mycket folk fanns i rörelse. Lyckligtvis misslyckades attentaten då den första bomben utlöstes och fattade eld i en bil och den andra sprängladdningen exploderade i förtid och dödade gärningsmannen mitt på öppen gata. Inga andra människor skadades fysiskt. I ett brev anklagade mannen Sverige för att bedriva en kampanj mot islam och att Sverige därför skulle straffas.

Terrordåden i Norge 2011

Den 22 juli 2011 fick den norska polisen larm om att en sprängladdning hade detonerat vid regeringsbyggnaden i centrala Oslo. När räddningspersonal kom till platsen hade flera människor dödats och många fler skadats av explosionen. Samtidigt på ön Utöya, 4 mil nordväst om Oslo, hade mer än 600 ungdomar från Arbeiderpartiets Ungdomsförbund samlats. Plötsligt steg en man iland på ön och började skjuta vilt omkring sig. Mannen, Anders Behring Breivik, dödar 69 personer på Utöya, de flesta mellan 16-18 år gamla. Breivik förklarade i förhör att avsikten med attackerna var att förhindra Arbeiderpartiets kommande rekrytering och därmed sätta stopp för att kulturmarxism och islamisering fick fäste i Norge och Västeuropa.